

Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут

Зеліско А.В.

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО

методичні вказівки

для підготовки до семінарських занять магістрантів

1-го курсу денної та заочної форми навчання

спеціальності «Право»

Івано-Франківськ – 2022

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 3 від «28» жовтня 2022 р.)

Схвалено Науково-методичною радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 2 від «12» грудня 2022 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 4 від «26» грудня 2022 р.)

349 Зеліско А. В. Інвестиційне право : методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів 1-го курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» [текст] / Алла Володимирівна Зеліско. Івано-Франківськ, 2022. 37с. (1 а.а.)

Зозуляк О.І. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Гришко У.П. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Курс інвестиційного права є складовою частиною підготовки фахівців у галузі юриспруденції. Мета курсу полягає у прагненні сформувати у студентів систематичні знання про інвестиційну діяльність, її правові форми; про доцільність застосування корпоративної чи договірної форми інвестування в окремих випадках; про специфіку правового статусу інвестора та інших учасників інвестування. Вивчення інвестиційного права покликане розкрити виникнення та особливості його розвитку в Україні, озброїти студентів знаннями норм законодавства, що визначають порядок іноземного інвестування та інвестування за межі України.

Для фахівців у галузі юриспруденції, викладачів і студентів ВНЗ різних рівнів акредитації.

© Зеліско А. В., 2022
© Прикарпатський
національний університет
імені Василя Стефаника,
2022

Вступ

Інвестиції необхідні економіці завжди, подібно до того, як повноводна ріка залежить від джерел, які її живлять.

Пітер Друкер

Враховуючи спрямованість політики нашої держави на інтеграцію у європейське співтовариство, необхідність розвитку інвестиційної діяльності в Україні значно зростає. Адже інвестиційна діяльність є одним із тих чинників, що обумовлює розвиток економіки держави. Саме тому виникає необхідність вивчення системи нормативно-правових актів, що регулюються відносини щодо організації та здійснення інвестиційного процесу.

Мета навчальної дисципліни «Інвестиційне право» полягає у прагненні сформувати в студентів систему знань про інвестиційну діяльність, її правові форми; про доцільність застосування корпоративної чи договірної форми інвестування в окремих випадках; про специфіку правового статусу інвестора та інших учасників інвестування; про сукупність пільг, що встановлені законодавством при здійсненні інвестиційної діяльності з метою залучення іноземних інвестицій. Вивчення даної дисципліни стане основою для оволодіння студентами навичками щодо застосування норм інвестиційного права на практиці, що підтверджує вагоме значення його як для теорії так і для практики.

Предмет дисципліни «Інвестиційне право» складає сукупність законодавчих і інших нормативно-правових актів, що регулюють інвестиційні відносини. В предмет дисципліни

входить: характеристика інвестиційного права як комплексного правового інституту; окреслення правового статусу суб'єктів інвестиційної діяльності; об'єкти інвестиційної діяльності; правове регулювання іноземного інвестування та інвестування за межі України; характеристика правових форм інвестування: корпоративної та договірної; особливості спеціальних режимів інвестування; механізм державного регулювання інвестування тощо.

Актуалізується дана навчальна дисципліна в силу потреби проведення відновлення інфраструктури України після війни, що відбуватиметься, якраз, за допомогою, в тому числі, інвестиційних капіталовкладень нерезидентів.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- понятійний апарат в сфері інвестиційних правовідносин;
- правові форми інвестиційної діяльності;
- спеціальні режими інвестиційної діяльності;
- порядок здійснення інвестування;
- види інвестицій та їх відмінності;
- специфіку здійснення іноземного інвестування та правовий статус іноземних інвесторів;
- пільги, встановлені законодавством при здійсненні інвестиційної діяльності з метою залучення іноземних коштів;
- специфіку здійснення приватизаційного, інноваційного, концесійного, лізингового інвестування;
- правовий режим спільного інвестування.

Вміти:

- визначати зміст інвестиційних відносин, які становлять предмет інвестиційного права;

- розмежовувати корпоративну та договірну форми інвестування;
- вміти застосовувати норми інвестиційного законодавства на практиці;
- визначати порядок здійснення інвестицій у формі грошових коштів та майнових цінностей за межі України;
- формувати перелік документів, необхідних для реєстрації іноземних інвестицій;
- визначати найбільш доцільну форму інвестування з точки зору потенційного інвестора.

Наявність у студентів сукупності знань в сфері інвестиційних відносин є суттєвою складовою якісної підготовки висококваліфікованих фахівців в галузі права.

Плани і завдання для семінарських занять для магістрів денної форми навчання

Тема 1: Поняття та предмет інвестиційного права. (2 год.)

При вивченні даної теми студентам слід звернути на місце інвестиційного права в системі права та його співвідношення з основними галузями права, неоднозначний підхід законодавства до визначення поняття інвестицій, співвідношення понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність», визначені законодавством обмеження щодо об'єктів інвестування. Внаслідок розгляду винесених на обговорення питань студенти повинні мати загальне уявлення про інвестиційну діяльність, її правові форми та спеціальні режими інвестування.

Питання для обговорення

1. Поняття інвестиційного права.
2. Предмет та методи інвестиційного права.
3. Місце інвестиційного права в системі права України.
4. Характеристика інвестиційного законодавства України.
5. Заходи щодо стимулювання інвестиційної діяльності.
6. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності.

7. Правові форми інвестування. Спеціальні режими інвестування.

8. Офшорні зони у інвестиційній діяльності.

Ключові поняття і терміни: інвестиції, інвестиційна діяльність, капітальні інвестиції, фінансові інвестиції, реінвестиції, об'єкти інвестування, суб'єкти інвестування, корпоративна форма інвестування, договірна форма інвестування.

Індивідуальна доповідь: «Принципи державної інвестиційної політики».

Теоретичні завдання:

Сформуйте перелік заходів щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні на основі аналізу чинного законодавства.

Проаналізуйте правовий статус Ради вітчизняних та іноземних інвесторів.

Словникова робота: інвестиційний клімат, офшорна зона, інвестиції, капітальна інвестиція, фінансова інвестиція, реінвестиція, аннуїтет, венчурні інвестиції.

Практичні завдання:

Тестові завдання:

Доберіть правильні відповіді:

1. *Фінансовою інвестицією є господарська операція, яка передбачає:*

- 1) придбання об'єктів нерухомості;
- 2) придбання матеріальних оборотних активів;
- 3) внесення коштів до статутного фонду юридичної особи;
- 4) вкладення коштів у сировинні родовища;
- 5) відкриття рахунку в іноземному банку.

2. *Характерною ознакою інвестиційних правовідносин є:*

- 1) наявність спеціального суб'єкта;
- 2) абсолютність;
- 3) виняткова двосторонність;
- 4) автономність;
- 5) самостійність.

3. Які види інвестицій виділяє Податковий кодекс України?:

- 1) приватні, державні, комунальні;
- 2) матеріальні, нематеріальні, інтелектуальні;
- 3) короткострокові, середньострокові, довгострокові;
- 4) капітальні, фінансові, реінвестиції;
- 5) майнові, немайнові, корпоративні.

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Які методи є характерні для інвестиційного права?

Розмежуйте поняття прямих та портфельних фінансових інвестицій?

Вкажіть об'єкти інвестування щодо яких законодавством встановлена заборона здійснення інвестицій?

Наведіть приклади поєднання корпоративної та договірної форми інвестування?

Перерахуйте спеціальні режими інвестиційної діяльності?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-18

Додаткова рекомендована література: 1-5, 10, 12-15, 21, 26, 27, 29

**Тема 2: Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності.
Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності. (2 год.)**

Під час вивчення вказаної теми студентам необхідно звернути увагу на правовий статус суб'єктів інвестиційної діяльності, як інвесторів так і учасників інвестиційної діяльності. Особливу увагу слід звернути на статус суб'єктів господарювання, оскільки саме корпоративна форма інвестування є найбільш характерною для сучасного розвитку інвестування в Україні. Засвоєння знань з законодавчого закріплення статусу суб'єктів інвестування дасть студентам можливість орієнтуватися у виборі найбільш доречної з точки зору інвестора організаційно-правової форми суб'єктів господарювання та в об'єктах інвестування, що забезпечать якнайефективніше досягнення поставлених інвестором завдань. Немаловажну роль відіграє обізнаність стосовно системи державних гарантій захисту іноземних інвестицій, які є фундаментальною основою захисту прав суб'єктів інвестиційної діяльності.

Питання для обговорення

1. Суб'єкти інвестиційної діяльності.
2. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів інвестиційної діяльності.
3. Договір як основний правовий документ, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності.
4. Об'єкти інвестиційної діяльності.
5. Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності та захисту інвестицій.

Ключові поняття і терміни: інвестори, учасники інвестиційної діяльності, іноземні інвестори, промислові інвестори, стратегічні інвестори, гарантії захисту інвестицій.

Індивідуальна доповідь: «Правовий статус учасників інвестиційної діяльності».

Теоретичні завдання:

Словникова робота: інституційний інвестор, іноземний інвестор, стратегічний інвестор, промисловий інвестор, портфельний інвестор, об'єкти інвестування.

Практичні завдання:

Тестові завдання:

Доберіть правильні відповіді:

1. Підприємством з іноземними інвестиціями є підприємство, в статутному фонді якого іноземні інвестиції становлять не менше як:

- 1) 20%;
- 2) 51%;
- 3) 30%;
- 4) 10%;
- 5) 60%.

2. Диверсифікація інституту спільного інвестування – це:

- 1) спосіб страхування ризиків інвесторів;
- 2) спосіб зменшення ризиків інвесторів;
- 3) спосіб збільшення ризиків інвесторів;
- 4) спосіб реєстрації інституту спільного інвестування;
- 5) спосіб ліквідації інституту спільного інвестування.

3. Участь в пайовому інвестиційному фонді підтверджується:

- 1) акцією;
- 2) інвестиційним договором;

- 3) інвестиційним сертифікатом;
- 4) облігацією;
- 5) векселем.

Задача 1.

Здійснюючи корпоративну форму інвестування, громадяни К., С. та Б. уклали в простій письмовій формі договір про створення приватного акціонерного товариства, визначивши в ньому систему органів управління товариством, розмір статутного капіталу товариства, умови про категорії акцій, що випускаються товариством. *Чи відповідає законодавству форма та зміст такого договору? Якщо ні, то вкажіть в якій формі укладається такий договір та які відомості повинен містити? Чи є такий документ установчим документом товариства?*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Визначте суб'єктів інвестиційної діяльності?

Визначте поняття промислового інвестора?

Хто може бути учасником інвестиційної діяльності?

Які ви знаєте права суб'єктів інвестиційної діяльності?

Чим визначається відповідальність суб'єктів інвестиційної діяльності?

Розкрийте зміст інвестиційного договору?

Що може бути об'єктом інвестиційної діяльності?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 3-19.

Додаткова рекомендована література: 1-8, 11, 14-17, 22, 25, 27, 29, 30-31.

Тема 3: Поняття та зміст іноземного інвестування та інвестування за межі України (4 год.)

При підготовці до семінару студентам слід звернути увагу на особливості правового статусу іноземного інвестора, на встановлені законодавством пільги при здійсненні іноземного інвестування, на порядок державної реєстрації іноземних інвестицій. Студенти повинні мати загальне уявлення про корпоративну та договірну форму іноземного інвестування.

Особливої ваги набуває потреба засвоєння студентами порядку видачі ліцензій резидентам України для інвестування за кордон майна та грошових коштів, контролю за ефективністю використання інвестованого за кордон майна.

Питання для обговорення

1. Поняття іноземний інвестицій.
2. Види, форми та об'єкти іноземних інвестицій.
3. Іноземні інвестори. Майнові права іноземних інвесторів.
4. Підприємства з іноземними інвестиціями.
5. Національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності та особливості його застосування для іноземних інвесторів.
6. Порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України.
7. Порядок надання індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон у вигляді грошових коштів.
8. Порядок відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках.

Ключові поняття і терміни: іноземні інвестиції, іноземний інвестор, договір про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора, резиденти України, майно, грошові кошти, індивідуальні ліцензії, генеральна ліцензія, валюта України, іноземна валюта.

Індивідуальна доповідь: «Міжнародно-правові джерела регулювання іноземних інвестицій». «Державне регулювання інвестування за межі України».

Теоретичні завдання:

Проаналізуйте наслідки ратифікації Вашингтонської конвенції 1965 року «Про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами і іноземними особами».

Словникова робота: демпінг, нерезиденти, резиденти, інвестиція за кордон.

Складіть перелік документів, які необхідно до подати до Мінекономіки для отримання ліцензії на інвестування майнових цінностей за кордон.

Практичні завдання:

Задача 1.

Іноземним громадянином К. було ввезено на територію України майно в якості внеску до статутного капіталу підприємства з іноземними підприємствами. Ним було повідомлено, що вказане майно буде зараховано до статутного капіталу на строк понад три роки. На підставі вказаного його було звільнено від сплати ввізного мита. Однак через рік громадянин К. вилучив з статутного капіталу підприємства майно для інших потреб, пов'язаних із здійсненням ним підприємницької діяльності. *Вкажіть, чи передбачені інвестиційним законодавством негативні наслідки таких дій і якщо так, то який порядок їх застосування. Яким чином*

врегулюється порядок звільнення іноземного інвестора від сплати ввізного мита, якщо він ввозить майно як внесок до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями строком не менше ніж три роки?

Задача 2.

Резидент України – ТзОВ «Гариш» в особі виконавчого директора Мельник І. В. звернулося до територіального управління Мінекономіки з заявою про видачу індивідуальної ліцензії на здійснення майнових інвестицій за межі України з метою внесення їх до статутного капіталу підприємства, створеного за кордоном. Серед документів, передбачених для отримання ліцензії, також було подано документи на іноземній мові та засвідчені в місцевого нотаріуса, що підтверджують реєстрацію підприємства за кордоном. ТзОВ «Гавриш» було відмовлено у видачі ліцензії у зв'язку з невідповідністю поданих документів вимогам законодавства. Чи правомірною є відмова у видачі ліцензії? В якому вигляді подаються документи про реєстрацію підприємства за кордоном? Який порядок легалізації таких документів? Вкажіть підстави для відмови у видачі індивідуальної ліцензії на здійснення резидентом майнових цінностей за кордон?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Перерахуйте види договорів про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора?

Дайте характеристику правового статусу Ради вітчизняних та іноземних інвесторів?

Які пільги передбачені для інвесторів, що здійснюють інвестиції за договорами про спільне інвестування?

Які цінності можуть бути джерелами фінансування інвестицій за межі України?

Розкрийте порядок відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках?

Розкрийте порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України?

Розкрийте порядок надання індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон у вигляді грошових коштів?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 1-6, 10-17, 21, 24,28-30, 33

Тема 4: Спільне інвестування в Україні. (2 год.)

В результаті вивчення окресленої теми студенти повинні засвоїти основні тенденції розвитку діяльності зі спільного інвестування, основи нормативної бази регулювання інститутів спільного інвестування, організаційно-правові форми здійснення спільного інвестування.

Питання для обговорення

1. Організаційно-правові форми здійснення спільного інвестування.
2. Договори про спільну інвестиційну діяльність.
3. Пайові інвестиційні фонди. Корпоративні інвестиційні фонди.
4. Довірчі товариства.

Ключові поняття і терміни: інститут спільного інвестування, інвестиційний фонд, диверсифікований

інвестиційний фонд, не диверсифікований інвестиційний фонд, довірче товариство.

Індивідуальна доповідь: «Правовий статус компанії з управління активами».

Теоретичні завдання:

Складіть схему відмінностей правового статусу пайового та корпоративного інвестиційного фондів.

Розмежуйте інститути спільного інвестування відкритого, інтервального та закритого типу.

Практичні завдання:

Задача.

Учасник корпоративного інвестиційного фонду «Сорокс» звернувся з скаргою до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку стосовно дій Компанії з управління активами вказаного КІФ. В скарзі було вказано на те, що Компанія з управління активами вийшла за межі своєї компетенції, так як взяла кредит за рахунок активів КІФ в обсязі 7% вартості чистих активів на строк в два місяці. Компанія з управління активами заперечила претензії, які містилися в скарзі тим, що вона діяла в інтересах фонду. *Яке рішення прийме Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку? Обґрунтуйте свою відповідь нормами чинного законодавства. Які санкції можуть застосовуватись до Компанії з управління активами у випадку порушення нею вимог законодавства?*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Розкрийте поняття «інвестиційні фонди»?

Які ви знаєте види інвестиційних фондів?

Дайте загальну характеристику Закону України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)»?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 3-20

Додаткова рекомендована література: 2-8, 11-12, 17, 20, 23-25, 29, 31

Тема 5: Інноваційне інвестування.

Під час вивчення даної теми увагу слід зосередити на особливостях окремих правового статусу наукових парків та технопарків, які є основою корпоративної форми інноваційного інвестування в Україні. Уваги студентів потребує специфіка укладення та виконання інноваційних договорів, зокрема, договорів на створення і передачу науково-технічної продукції.

Питання для обговорення

1. Поняття інновацій. Поняття та види інноваційної діяльності.
2. Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності.
3. Правові форми інноваційного інвестування.
4. Державні заходи щодо стимулювання інноваційного інвестування.

Ключові поняття і терміни: науковий парк, технологічний парк, індустріальний парк, інновації, інноваційна діяльність, наукова та науково-технічна експертиза, інноваційний продукт, інноваційна продукція, інноваційна структура.

Індивідуальна доповідь:

Відмінності договорів на виконання науково-дослідних та на виконання дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Практичні завдання:

Задача 1.

Під час укладення договору купівлі-продажу цілісного майнового комплексу (приватизація здійснювалась за конкурсом) було укладено приватизаційний договір у повній письмовій формі (нотаріально засвідчений), який включав також план приватизації із зобов'язаннями промислового інвестора щодо здійснення заходів щодо збереження технологічної єдності виробництва, збереження та раціонального використання робочих місць, утримання об'єктів соціально-побутового призначення. Однак після укладення договору промисловим інвестором не були виконані передбачені планом приватизації інвестиційні зобов'язання. *Які санкції можуть застосовуватись до промислового інвестора у даному випадку?*

Задача 2.

Міськвиконком звернувся до суду з заявою про розірвання договору концесії, укладеного між міськвиконкомом та ПАТ «Автобіл» щодо будівництва та експлуатації автомобільної дороги загального користування. Міськвиконком свої вимоги обґрунтовував тим, що концесіонер під час будівництва дороги використовує іноземні будівельні матеріали та не забезпечує належної кількості робочих місць для громадян України, використовуючи іноземних працівників. ПАТ «Автобіл» заперечив вимоги посилаючись на те, що такі його обов'язки в договорі концесії не передбачались. *Вирішіть спір. Обґрунтуйте вирішення спору нормами законодавства.*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

На який строк впроваджується спеціальний правовий режим технологічних парків?

Який державний орган уповноважений здійснювати реєстрацію інноваційних проектів та які правові наслідки такої реєстрації?

Які вимоги містить законодавство щодо засновників наукового парку?

Які види договорів виділяють у сфері інноваційної діяльності?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-18

Додаткова рекомендована література: 1-11, 15-24.

Тема 6: Правове регулювання інвестування у сфері капітального будівництва. (2 год.)

Методичні вказівки: Доречно звернути увагу на численні підзаконні нормативно-правові акти, які діють у сфері капітального будівництва. Окрім того, потрібно враховувати наявність двох кодифікованих нормативно-правових актів (Цивільного та Господарського кодексів України), які паралельно врегульовують правовідносини щодо будівельного підряду та капітального будівництва.

Питання для обговорення

1. Особливості інвестування у сфері капітального будівництва.
2. Договори у сфері капітального будівництва.

3. Порядок реалізації інвестиційних проектів у сфері капітального будівництва.
4. Відповідальність суб'єктів за порушення вимог законодавства у сфері капітального будівництва.

Ключові поняття і терміни: договір будівельного підряду, договір капітального будівництва, реновація, консервація, проектно-кошторисна документація.

Індивідуальна доповідь: «Фінансово-кредитні механізми інвестування у сфері капітального будівництва».

Теоретичні завдання: проаналізуйте відмінність договору будівельного підряду, передбаченого ЦК України та договору капітального будівництва, передбаченого ГК України.

Практичні завдання:

Задача 1.

На підставі договору на виконання проектних та вишукувальних робіт укладеним управлінням капітального будівництва облдержадміністрації (замовник), підрядником було розроблено інвестиційний проект будівництва, зокрема, техніко-економічне обґрунтування, техніко-економічні розрахунки, проектно-кошторисна документація. *Чи необхідно в даному випадку для затвердження інвестиційного проекту інвестором – управлінням капітального будівництва облдержадміністрації, проведення державної експертизи? Обґрунтуйте відповідь на підставі норм чинного законодавства. Чи всі інвестиційні проекти будівництва незалежно від джерел фінансування мають одержати позитивний комплексний висновок державної експертизи? Які органи державної влади уповноважені проводити комплексну державну експертизу?*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Розкрийте порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів?

Які штрафні санкції передбачені законодавством за порушення вимог у галузі містобудування?

Який порядок розробки проектно-кошторисної документації?

Які інвестиційні проекти у галузі капітального будівництва підлягають обов'язковій державній експертизі?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 10, 11, 34

Тема 7: Концесійне інвестування. (2 год.)

Методичні вказівки: Слід звернути увагу на особливості концесійного інвестування, зокрема, на строки концесійного інвестування та порядок укладення концесійних договорів. Необхідно окреслити порядок визначення об'єктів для передачі у концесію, що є передумовою для укладення договору концесії.

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки концесійного інвестування.
2. Договір як основна форма здійснення концесійного інвестування.
3. Проведення конкурсів при укладенні концесійних договорів.
4. Зміст та форма концесійних договорів.
5. Зміна та розірвання концесійних договорів.

Теоретичні завдання: проаналізуйте істотні, звичайні та випадкові умови договору концесії.

Практичні завдання:

Задача 1.

Міськвиконком визначив частину автомобільної дороги загального користування як об'єкти концесії, після чого уповноважений орган місцевого самоврядування оголосив проведення концесійного конкурсу. ТзОВ «Агра» отримало письмове підтвердження надходження своєї заявки як претендента на укладення концесійного договору, сплатило реєстраційний внесок у розмірі дев'яти н. м. д. г. Під час розгляду заявок уповноваженим органом, а саме через 25 днів з дня останньої подачі заявки потенційними інвесторами, ТзОВ «Агра» звернулося до уповноваженого органу з проханням дозволити внести зміни до своєї пропозиції про виконання умов концесійного договору. У вказаному проханні ТзОВ було відмовлено на підставі того, що термін подання заявок закінчився. *Чи правомірні дії міськвиконкому? Обґрунтуйте свою відповідь на підставі норм чинного законодавства.*

Задача 2.

Міськвиконком звернувся до суду з заявою про розірвання договору концесії, укладеного між міськвиконкомом та АТ «Автомобіль» щодо будівництва та експлуатації автомобільної дороги загального користування. Міськвиконком свої вимоги обґрунтовував тим, що концесіонер під час будівництва дороги використовує іноземні будівельні матеріали та не забезпечує належної кількості робочих місць для громадян України, використовуючи іноземних працівників. АТ «Автомобіль» заперечив вимоги посиляючись на те, що такі його обов'язки в

договорі концесії не передбачались. *Вирішіть спір. Обґрунтуйте вирішення спору нормами законодавства.*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Яка форма концесійного договору визначена чинним законодавством?

Які особливості укладення концесійного договору?

Особливості концесійного договору на будівництво автомобільних доріг?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-20

Додаткова рекомендована література: 1-8, 11-15, 21-29, 33.

Тема 8: Лізингова форма інвестування. (2 год.)

Методичні вказівки: Слід звернути увагу на ті правові характеристики договору лізингу, які визначають його місце у системі інвестиційних договорів. Доцільно також окреслити предмет, умови та форму укладення договору лізингу, види договорів лізингу у сфері інвестиційної діяльності.

Питання для підготовки

1. Поняття та ознаки лізингової форми інвестування.
2. Поняття договору лізингу та його специфічні ознаки.
3. Фінансовий та оперативний лізинг.
4. Порядок укладення договору лізингу.
5. Зміст та форма договору лізингу.
6. Підстави припинення договору лізингу.
7. Відповідальність сторін за договором лізингу.

Ключові поняття і терміни: договір лізингу, лізингоодержувач, лізингоотримувач, фінансовий лізинг.

Практичні завдання:

Задача 1.

Під час лізингової форми інвестування було укладено договір фінансового лізингу, відповідно до якого лізингодавець придбав у продавця обладнання та передав його лізингоодержувачу за актом приймання – передачі. Через деякий час у приміщенні лізингоодержувача, де знаходилося обладнання, трапилася пожежа, внаслідок якої обладнання повністю вийшло з ладу. *Вкажіть сторону договору, яка буде нести майнові наслідки знищення обладнання?*

Задача 2.

ПАТ «Ост», яке є лізинговою компанією, уклало договір лізингу з ТЗОВ «Вест». Об'єктом лізингу було поліграфічне обладнання, яке ПАТ «Ост» самостійно придбало у продавця – заводу «Поліграф». Вибір продавця здійснювався лізингоодержувачем, при цьому лізингодавець повністю звільнявся від відповідальності за невиконання або неналежне виконання продавцем умов договору купівлі-продажу.

ПАТ «Ост» уклало договір купівлі-продажу, але не попередило продавця, що придбане обладнання призначається для передачі в лізинг.

Протягом гарантійного терміну поліграфічне обладнання зламалося. ТЗОВ «Вест» звернулося до продавця з вимогою про ремонт обладнання, але продавець відмовився на підставі того, що він не був повідомлений про договір лізингу та не зв'язаний його умовами. Тоді ТЗОВ «Вест» звернулося до ПАТ «Ост» з вимогою про розірвання договору лізингу та відшкодування

збитків. *Вирішіть спір. Чи зміниться вирішення спору, якщо вибір продавця здійснювався лізингодавцем?*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Визначіть особливості фінансового лізингу?

Вкажіть порядок відповідальності сторін за договором лізингу?

Проведіть співвідношення понять «лізинг» та «фінансовий лізинг»?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-18

Додаткова рекомендована література: 2-8, 15-19, 21-27.

ПЛАНІ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ МАГІСТРІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 2: Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності.

Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності. (2 год.)

Під час вивчення вказаної теми студентам необхідно звернути увагу на правовий статус суб'єктів інвестиційної діяльності, як інвесторів так і учасників інвестиційної діяльності. Особливу увагу слід звернути на статус суб'єктів господарювання, оскільки саме корпоративна форма інвестування є найбільш характерною для сучасного розвитку інвестування в Україні. Засвоєння знань з законодавчого закріплення статусу суб'єктів інвестування дасть студентам можливість орієнтуватися у виборі найбільш доречної з точки зору інвестора організаційно-правової форми суб'єктів

господарювання та в об'єктах інвестування, що забезпечать якнайефективніше досягнення поставлених інвестором завдань. Немаловажну роль відіграє обізнаність стосовно системи державних гарантій захисту іноземних інвестицій, які є фундаментальною основою захисту прав суб'єктів інвестиційної діяльності.

Питання для обговорення

1. Суб'єкти інвестиційної діяльності.
2. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів інвестиційної діяльності.
3. Договір як основний правовий документ, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності.
4. Об'єкти інвестиційної діяльності.
5. Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності та захисту інвестицій.

Ключові поняття і терміни: інвестори, учасники інвестиційної діяльності, іноземні інвестори, промислові інвестори, стратегічні інвестори, гарантії захисту інвестицій.

Індивідуальна доповідь: «Правовий статус учасників інвестиційної діяльності».

Теоретичні завдання:

Словникова робота: інституційний інвестор, іноземний інвестор, стратегічний інвестор, промисловий інвестор, портфельний інвестор, об'єкти інвестування.

Практичні завдання:

Тестові завдання:

Доберіть правильні відповіді:

1. Підприємством з іноземними інвестиціями є підприємство, в статутному фонді якого іноземні інвестиції становлять не менше як:

- 1) 20%;
- 2) 51%;
- 3) 30%;
- 4) 10%;
- 5) 60%.

2. Диверсифікація інституту спільного інвестування – це:

- 1) спосіб страхування ризиків інвесторів;
- 2) спосіб зменшення ризиків інвесторів;
- 3) спосіб збільшення ризиків інвесторів;
- 4) спосіб реєстрації інституту спільного інвестування;
- 5) спосіб ліквідації інституту спільного інвестування.

3. Участь в пайовому інвестиційному фонді підтверджується:

- 1) акцією;
- 2) інвестиційним договором;
- 3) інвестиційним сертифікатом;
- 4) облігацією;
- 5) векселем.

Задача 1.

Здійснюючи корпоративну форму інвестування, громадяни К., С. та Б. уклали в простій письмовій формі договір про створення приватного акціонерного товариства, визначивши в ньому систему органів управління товариством, розмір статутного капіталу товариства, умови про категорії акцій, що випускаються товариством. Чи відповідає законодавству форма та зміст такого договору? Якщо ні, то вкажіть в якій формі

укладається такий договір та які відомості повинен містити? Чи є такий документ установчим документом товариства?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Визначте суб'єктів інвестиційної діяльності?

Визначте поняття промислового інвестора?

Хто може бути учасником інвестиційної діяльності?

Які ви знаєте права суб'єктів інвестиційної діяльності?

Чим визначається відповідальність суб'єктів інвестиційної діяльності?

Розкрийте зміст інвестиційного договору?

Що може бути об'єктом інвестиційної діяльності?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-17

Додаткова рекомендована література: 1-9, 15, 21-23.

Тема 3: Поняття та зміст іноземного інвестування та інвестування за межі України (2 год.)

При підготовці до семінару студентам слід звернути увагу на особливості правового статусу іноземного інвестора, на встановлені законодавством пільги при здійсненні іноземного інвестування, на порядок державної реєстрації іноземних інвестицій. Студенти повинні мати загальне уявлення про корпоративну та договірну форму іноземного інвестування.

Особливої ваги набуває потреба засвоєння студентами порядку видачі ліцензій резидентам України для інвестування за кордон майна та грошових коштів, контролю за ефективністю використання інвестованого за кордон майна.

Питання для обговорення

1. Поняття іноземний інвестицій.
2. Види, форми та об'єкти іноземних інвестицій.
3. Іноземні інвестори. Майнові права іноземних інвесторів.
4. Підприємства з іноземними інвестиціями.
5. Національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності та особливості його застосування для іноземних інвесторів.
6. Порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України.
7. Порядок надання індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон у вигляді грошових коштів.
8. Порядок відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках.

Ключові поняття і терміни: іноземні інвестиції, іноземний інвестор, договір про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора, резиденти України, майно, грошові кошти, індивідуальні ліцензії, генеральна ліцензія, валюта України, іноземна валюта.

Індивідуальна доповідь: «Міжнародно-правові джерела регулювання іноземних інвестицій». «Державне регулювання інвестування за межі України».

Теоретичні завдання:

Проаналізуйте наслідки ратифікації Вашингтонської конвенції 1965 року «Про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами і іноземними особами».

Словникова робота: демпінг, нерезиденти, резиденти, інвестиція за кордон.

Складіть перелік документів, які необхідно до подати до Мінекономіки для отримання ліцензії на інвестування майнових цінностей за кордон.

Практичні завдання:

Задача 1.

Іноземним громадянином К. було ввезено на територію України майно в якості внеску до статутного капіталу підприємства з іноземними підприємствами. Ним було повідомлено, що вказане майно буде зараховано до статутного капіталу на строк понад три роки. На підставі вказаного його було звільнено від сплати ввізного мита. Однак через рік громадянин К. вилучив з статутного капіталу підприємства майно для інших потреб, пов'язаних із здійсненням ним підприємницької діяльності. Вкажіть, чи передбачені інвестиційним законодавством негативні наслідки таких дій і якщо так, то який порядок їх застосування. Яким чином врегульовується порядок звільнення іноземного інвестора від сплати ввізного мита, якщо він ввозить майно як внесок до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями строком не менше ніж три роки?

Задача 2.

Резидент України – ТзОВ «Гариш» в особі виконавчого директора Мельник І. В. звернулося до територіального управління Мінекономіки з заявою про видачу індивідуальної ліцензії на здійснення майнових інвестицій за межі України з метою внесення їх до статутного капіталу підприємства, створеного за кордоном. Серед документів, передбачених для отримання ліцензії, також було подано документи на іноземній

мові та засвідчені в місцевого нотаріуса, що підтверджують реєстрацію підприємства за кордоном. ТЗОВ «Гавриш» було відмовлено у видачі ліцензії у зв'язку з невідповідністю поданих документів вимогам законодавства. Чи правомірною є відмова у видачі ліцензії? В якому вигляді подаються документи про реєстрацію підприємства за кордоном? Який порядок легалізації таких документів? Вкажіть підстави для відмови у видачі індивідуальної ліцензії на здійснення резидентом майнових цінностей за кордон?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Перерахуйте види договорів про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора?

Дайте характеристику правового статусу Ради вітчизняних та іноземних інвесторів?

Які пільги передбачені для інвесторів, що здійснюють інвестиції за договорами про спільне інвестування?

Які цінності можуть бути джерелами фінансування інвестицій за межі України?

Розкрийте порядок відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках?

Розкрийте порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України?

Розкрийте порядок надання індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон у вигляді грошових коштів?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 10, 11, 34

Рекомендована основна література

1. Вінник О. М. Інвестиційне право: навч. посіб. К.: Юридична думка, 2009. 568 с.
2. Вінник О. М. Господарське право: курс лекцій. К.: Атіка, 2008. 624 с.
3. Коссаk В.М. Правове регулювання іноземних інвестицій та міжнародної технічної допомоги в Україні: підручник. К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 309 с.
4. Матюшенко І. Ю. Іноземні інвестиції : навч. посіб. К., 2005. 336 с.
5. Бутузов В.М., Марущак А.І. Правові основи інвестиційної діяльності: Навчальний посібник. К.: КНТ, 2007. 256 с.
6. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навч. посіб. / Т.В. Майорова. К.: Центр учбової літератури, 2009. 588 с.
7. Мельник В. В. Міжнародна інвестиційна діяльність / Мельник В. В., Козюк В. В. Тернопіль : Карт-Бланш, 2003. 249 с.
8. Міжнародна інвестиційна діяльність : підручник / Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський, О.М. Мозговий та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.Г. Лук'яненка. К. : Вид-во Київського НЕУ, 2003. 387 с.
9. Музиченко А. В. Інвестиційна діяльність в Україні : навч. посіб. К. : Кондор, 2005. 406 с.
10. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт.

- кол.), Н. С. Кузнєцової, В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2006. Т. 1. 2006. 832 с.
11. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцової, В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2011. Т. 1. 2011. 864 с.
 12. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Одеса : Алерта, 2010. 752 с.
 13. Омельченко А. В. Інвестиційне право : підручник / А. В. Омельченко. К. : Атіка, 1999. 173 с.
 14. Жорнокуй Ю. М. Інвестиційне право: підручник. Х., 2011. 192 с.
 15. Смітюх А.В. Правові основи інвестиційної діяльності: Навч. посібник. Київ:Істина, 2013. 420 с
 16. Інвестиційне право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.М. Шуміло, О.П. Суц / За заг. ред. Жорнокуя Ю.М. Київ: Право, 2015. 512 с.
 17. Деревянко Б.В. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Донецьк: Видавничий дім «Кальміус», 2012. 202 с.
 18. Шишка Р. Б. Інвестиційне право України : навчальний посібник. Національний авіаційний університет. Київ : Ліра-К, 2016. 328 с.
 19. Вінник О.М., Шаповалова О.В. Господарське право в умовах цифровізації економіки : навчальний посібник / Національна академія правових наук України, Науководослідний інститут приватного права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака. Київ : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020. 313 с.

20. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина) : підручник / авторський колектив: Л.Ф. Винокурова, О.С. Горяєва, О.В. Клепікова, О.В. Кологойда [та 13 інших] ; за загальною редакцією В.С. Щербини, В.В. Рєзнікової ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Юридичний факультет. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. С. 670.

Рекомендована додаткова література

1. Атаманова Ю. До проблем правової кваліфікації та функціонування технологічних парків. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №10. С. 31-35.
2. Атаманова Ю. Особливості змісту та обігу інноваційних об'єктів. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №11. С. 70-74.
3. Атаманова Ю. До питання про правові режими інноваційної діяльності в Україні. *Право України*. 2010. №8. С. 72-80.
4. Великанова М. Договори на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт у системі цивільно-правових договорів. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №9. С. 13-16.
5. Высоцкий Д. Понятие и правовые признаки инноваций. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №11. С. 97-102.

6. Давидюк О. Поняття технології: перспективи розвитку в інноваційному праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №4. С. 117-121.
7. Державне регулювання економіки / [Міхасюк І., Мельник А., Крупа М., Залога З.]. К.: Атіка, Ельга-Н, 2000. 592 с.
8. Жорнокуй Ю.М. Инвестиционное право: Учебное пособие. Х.: ООО «Прометей-Прес», 2005. 224 с.
9. Жорнокуй Ю. М. Інвестиційне право: підручник. Х., 2011. 192 с.
10. Жорнокуй Ю. Право та корпоративні норми в інвестиційній діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №4. С. 66-70.
11. Жорнокуй Ю. Нормативно-правове забезпечення договорів у сфері корпоративного інвестування. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №11. С. 74-77.
12. Зельдіна О. Правові питання залучення інвестицій до України. *Право України*. 2010. №8. С. 33-39.
13. Інвестиційна діяльність у сільському господарстві: правові питання. Монографія / Кол. авторів.; За ред. В.І. Семчика. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 252 с.
14. Кафарський В.В. Інвестиційні договори в Україні: поняття, види, зміст, правове регулювання: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. К., 2006. 190 с.
15. Коссак В. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект). Львів: Центр Європи, 1996. 215с.
16. Кудрявцев В. До проблеми кодифікації інвестиційного законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 11. С. 114-116.

17. Пехник А.В. Іноземні інвестиції в економіку України: Навчальний посібник. К.: Знання, 2007. 335 с.
18. Поєдинок В. В. Види інвесторів за законодавством України. *Юридична Україна*. 2004. № 3. С. 48-52.
19. Поєдинок В. В. Правове становище інвестора як суб'єкта господарських відносин: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». К., 2004. 20 с.
20. Полатай В. Суб'єкти інвестиційної діяльності. *Предпринимательство, хозяйство и право*. 2000. № 11. С. 10-12.
21. Полатай В. Ю. Правове регулювання інвестиційної діяльності: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Донецьк, 2000. 18 с.
22. Прилуцький Р. Моделі правового регулювання сфери господарювання і фінансово-економічна криза в Україні. *Право України*. 2010. С. 122-128.
23. Реверчук С. К., Вовчак О.Д., Кубів С.І. Інституційна інвестологія: Навчальний посібник / За заг. ред. С. К. Реверчука. К.: Атіка, 2004. 208 с.
24. Сімсон О.Е. Інвестиційні та інноваційні правовідносини: перспективи розвитку публічної та приватної сфер: Монографія. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. 416 с.
25. Федорчук Д. Е. Режим прямого іноземного інвестування (порівняльно-правове дослідження): автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04

- «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Донецьк, 2003. 19 с.
26. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Чернадчук Т.О. Інвестиційне право України: Навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2001. 260 с.
27. Чеберяко О.В. Сутність та особливості діяльності інвестиційних фондів на фондовому ринку. *Право*. Випуск 24. 2014. С. 196-203.
28. Біла Я. Інвестиційна перспектива. Порядок укладання договору у сфері державно-приватного партнерства. *Юридична газета*. 2016. №№ 49/50. С. 26-27
29. Бударна В. О. Інвестиційна політика держави: стан законодавчого забезпечення. *Економічна теорія та право*. 2016. № 3 (26). С.176-187.
30. Фесенко О.М. Інвестиції та інвестиційна діяльність як об'єкт правового захисту. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Випуск 6. 2019. С. 40-49.
31. Зельдіна О. Поняття інвестиційно-інноваційної моделі в умовах сталого розвитку економіки України. *Підприємництво, господарство і право*. №7. 2020. С. 83-89.
32. Зеліско А., Соломка Т. Стартап-компаній в Україні: правове підґрунтя. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства*. №57 (2021). С. 45-54.
33. Васильєва В.А., Зеліско А.В. Інвестиційний договір у приватному праві України. *Підприємництво, господарство і право*. №11. 2021. С. 98-110.